

obba
beleids
visie

2019–2022

oba beleidsvisie
2019 – 2022

inleiding
een nieuwe eeuw 3

samen leren samen leven 6
verbonden door de OBA 12
meebewegen met de stad 18

afsluiting
de stad vormt de OBA 24

uitgave stichting openbare bibliotheek amsterdam
fotografie Maurice Boyer
ontwerp thonik

een nieuwe eeuw

Stap een OBA-vestiging binnen en ontmoet de student die buurtgenoten met belastingformulieren helpt. Maak kennis met de vrijwilliger die Nederlands oefent met nieuwkomers, terwijl hun kinderen in de maakplaats aan de slag gaan. Zoek samen met een medewerker naar informatie over je vakantiebestemming. Alles is OBA – nog steeds: de plek waar je heen gaat om verder te komen.

Aan de vooravond van het honderdjarig jubileum presenteert de OBA haar beleidsvisie voor de periode 2019–2022. Met een doorkijk naar het jaar 2025, want dan bestaat Amsterdam 750 jaar. De OBA wil bijdragen aan een inclusieve, betrokken stad, waar iedereen gelijke kansen heeft en volledig deel kan nemen aan het maatschappelijke leven.

Wat brengt tienduizend Amsterdammers ertoe om dagelijks een bezoek aan onze verschillende OBA-locaties te brengen? Dat is een gedeelde behoefte aan verdieping, verrijking of inspiratie. Soms alleen met een stapel tijdschriften, soms samen met anderen een cursus volgen of een debat bijwonen. Bij de OBA mag je (op) jezelf zijn - en zelfs dan weet je je verbonden met alle Amsterdammers die je er tegenkomt.

Al 100 jaar komen Amsterdammers voor kennis, cultuur en informatie naar de OBA. Waar vroeger het boek de grote aanjager van ontwikkeling was, is dat nu een veelheid van (papieren en digitale) bronnen en activiteiten. Ook nu wil de OBA alle Amsterdammers - jong en oud - uitdagen om zich te blijven ontwikkelen. We doen dat inmiddels samen met educatieve, maatschappelijke en culturele organisaties. Grote en kleine, actief in de hele stad, in een stadsdeel of een enkele buurt.

Zo ontwikkelt de OBA zich stap voor stap van een individuele instelling tot een samenwerkingsplatform. Een platform dat niet alleen voor Amsterdam werkt, maar juist vorm krijgt door Amsterdammers. En daarmee van heel Amsterdam is. Met al onze partners werken we aan een lerende stad. Dat vergroot ieders ontwikkelkansen en stimuleert een open en kritische houding ten opzichte van elkaar en de wereld om ons heen.

Eén van de allergrootste uitdagingen van de OBA is om in een sterk groeiende stad dichtbij alle Amsterdammers te blijven. Dat vraagt niet alleen uitbreiding van het vestigingennetwerk, maar ook aanpassing van bestaande locaties en samenwerking met bijvoorbeeld scholen, broedplaatsen en Huizen van de Wijk.

Deze beleidsvisie belicht onze kerntaken (hoofdstuk 1), onze visie op samenwerking (hoofdstuk 2) en de toekomst van onze OBA-locaties in de stad (hoofdstuk 3).

Ter afsluiting besteden we onder meer aandacht aan de stappen die we in onze eigen organisatie willen zetten om aan onze opdracht te kunnen voldoen.

We kijken met trots en dankbaarheid terug op OBA's eerste eeuw en verheugen ons op het begin van de volgende. In de wetenschap en het vertrouwen dat ons werk steeds om hetzelfde draait: blijven ontwikkelen. En vooral: samen leren en leren van elkaar. In alle talen van de stad, met respect en vanuit ieders perspectief.

Martin Berendse
directeur/bestuurder OBA

Amsterdam, december 2018

inspireert alle Amsterdammers om te blijven leren

- faciliteert een leven lang leren via passend aanbod voor elke leeftijdsgroep
- maakt het mogelijk om nieuwe vaardigheden van de 21ste eeuw te leren
- heeft bijzondere aandacht voor mensen die moeite hebben met taal en digitale vaardigheden

maakt kennis, cultuur en informatie voor iedereen bereikbaar en toegankelijk

- biedt vrije toegang tot alle denkbare informatiebronnen en -technologie
- is zeven dagen per week beschikbaar met ruime openingstijden van haar locaties
- geeft een optimale service aan bezoekers op de fysieke en digitale platforms

stimuleert reflectie, ontmoeting en betrokkenheid bij stad en buurt

- is de ontmoetingsplaats voor de diversiteit aan talen en culturen in de stad
- besteedt aandacht aan maatschappelijke thema's zoals gezondheid, zelfredzaamheid, duurzaamheid
- werkt intensief samen met groepen en organisaties in stad en buurt

samen leren samen leven

Nu de stad weer flink groeit, is er ook meer behoefte aan ruimte voor ontwikkeling en gemeenschapszin. De OBA biedt alle Amsterdammers plekken waar hun nieuwsgierigheid wordt geprikkeld, hun talenten tot bloei komen, zij elkaar ontmoeten en actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. Samen met partners, buurtinitiatieven, instellingen en bewoners werken we aan locaties waar iedereen kansen voor persoonlijke ontwikkeling heeft. Zo dragen we bij aan individuele groei en een betrokken samenleving. Met een nieuwe invulling van onze wettelijke taken geven we antwoord op de behoeften van de stad.

Amsterdam¹ groeit en bloeit. Bedrijven en werknemers van over de hele wereld willen zich in de stad vestigen en de gemeente is van plan om er in de komende jaren 7500 woningen per jaar bij te bouwen. In 2017 kwam een recordaantal mensen vanuit het buitenland in Amsterdam wonen. De werkloosheid is laag en het percentage hoogopgeleiden is statistisch gezien nog nooit zo hoog geweest.

Toch zit er een keerzijde aan die groei en bloei: de verschillen in inkomens, kansen en levensverwachting van Amsterdammers groeien ook. Nog steeds hebben niet alle schoolkinderen dezelfde mogelijkheden om zich te ontwikkelen. De woningmarkt is voor sommige bevolkingsgroepen ontoegankelijk, wat leidt tot meer eenzijdig samengestelde buurten en grotere sociaal-economische verschillen tussen buurten.

Door deze toenemende verschillen staat de onderlinge verbondenheid in de stad onder druk. In dit klimaat kan de OBA een positieve bijdrage leveren door haar openbare locaties - verspreid over de hele stad - te delen met zoveel mogelijk Amsterdammers. De OBA stimuleert het samen werken aan gelijke kansen, ontmoeting, sociale dwarsverbanden en toegang tot cultuur en relevante kennis. De behoefte aan *social learning* is groot. Juist 'samen leren' is een bindmiddel in veranderende buurten en een groeiende stad. Want 'samen leren' is 'samen leven'.

Het fundament van alle Nederlandse openbare bibliotheken is vastgelegd in de *Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen* (Wsob, 2015). Een openbare bibliotheekvoorziening heeft een publieke taak die zij voor het algemene publiek vervult op basis van de waarden onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid, pluriformiteit en authenticiteit (artikel 4). De vijf bijbehorende wettelijke kerntaken zijn:

- 1 ter beschikking stellen van kennis en informatie
- 2 bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- 3 bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur
- 4 organiseren van ontmoeting en debat
- 5 laten kennis maken met kunst en cultuur

Bij elke kerntaak benoemen we specifieke accenten, die de OBA de komende jaren wil aanbrengen. Dat geldt zowel voor bestaande als nieuwe aandachtsgebieden en programma's. Ons uitgangspunt hierbij is dat Amsterdammers zelf in grote mate bepalen hoe zij invulling en kleur geven aan onze locaties. Om dat te faciliteren staan we in een constante dialoog met de stad en haar bewoners. Op deze manier wordt het werk van de OBA bepaald door de behoeften en uitdagingen in de buurten, onze wettelijke kerntaken en onze uitwisseling met de (inter)nationale bibliotheeksector.

1. De OBA werkt voor de gemeenten Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel. Waar we spreken over Amsterdam, bedoelen we ons werkgebied dat deze drie gemeenten omvat. Met Amsterdammers bedoelen we de inwoners van dit werkgebied.

1 ter beschikking stellen van kennis en informatie

Door verregaande digitalisering van de samenleving is er een overvloed aan kennis en informatie. Waar vroeger de bibliotheek de enige vindplaats was, heeft nu vrijwel elke Amsterdammer toegang tot (digitale) informatie, gewoon in zijn broekzak. Toch ziet de OBA een belangrijke taak voor zich weggelegd als gids in het zoeken en op waarde schatten van informatie. Vaak is de toegang tot kennis en informatie namelijk tegen betaling beschikbaar of bepalen algoritmes het aanbod, waardoor neutraliteit en betrouwbaarheid in het geding komen.

fundament

De OBA is een openbare, laagdrempelige plek waar iedereen vrije toegang heeft tot alle informatiebronnen. Via openbare computers zijn internet, databases en leer- of lesprogramma's voor iedereen beschikbaar. We ondersteunen Amsterdammers voor wie de stroom van (digitale) informatie moeilijk te behappen is. De papieren en digitale collectie van de OBA is een afspiegeling van actuele trends en ontwikkelingen in de samenleving, maar ook van wat mensen hebben geschreven, bedacht en tot stand gebracht vanuit verschillende perspectieven op cultuur en geschiedenis.

accenten

We vernieuwen de collectie zodat deze aansluit bij de behoeften van onze doelgroepen en de ontwikkelingen in de samenleving. De digitale collectie wordt uitgebreid met nieuwe bronnen en vervangt (met name non-fictie-) delen van de fysieke collectie. Vooral in de buurtvestigingen wordt de fysieke collectie aangescherpt: kleiner, actueler en toegespitst op de directe omgeving van de locatie. Er komt meer aandacht voor maatschappelijke thema's en voor de diversiteit aan talen en culturen in de stad. Ook maken we ruimte voor samenwerkingspartners en hun specifieke collecties. De OBA-locaties worden zo een bron van informatie en collecties van Amsterdamse maatschappelijke en culturele instellingen. Door hun actuele en bijzondere aanbod worden OBA-locaties aantrekkelijker voor een grotere groep Amsterdammers.

Daarnaast breiden we de spreekuren op onze locaties uit. Hier kunnen verschillende dienstverlenende organisaties rechtstreeks vragen van bezoekers beantwoorden. De spreekuren zijn met name bedoeld voor Amsterdammers die moeite hebben hun weg te vinden in het (vaak vergaand gedigitaliseerde) diensten- en informatieaanbod in de stad.

Samen met verschillende partners (zoals erfgoedinstellingen), werkt de OBA aan laagdrempelige toegang tot betrouwbare en onafhankelijke data. In samenwerking met een groeiend aantal partners wil de OBA een verbinder zijn van beschikbare data, die via de OBA catalogus voor iedereen te raadplegen is.

De OBA is een vindplaats voor mensen en hun verhalen, *tories*. Tori geeft een warm gevoel. Dat gevoel moeten we versterken, want door verhalen leer je jezelf beter kennen. Je leert je mening ontdekken, wie ben ik in de dialoog?

In Zuidoost is 40% laaggeletterd. Als stadsdeelvoorzitter wil ik uitdragen dat taalontwikkeling belangrijk is en dat er een plek is die kansengelijkheid bevordert. Toen ik op OBA Bijlmerplein het Leef en leerpunt mocht openen, werd ik zo blij. Hier inspireren we mensen, laten we zien dat samen leren leuk is. Inclusie is ook het belangrijkste woord van ons coalitieakkoord. Het betekent verbinding, elkaar leren kennen.

Eigenlijk is de OBA ons brood. Brood lust iedereen, toch? Brood is inclusief, het is vrijwel ieders basis. Hier in Zuidoost gaan we voor een broodje pom, en verderop in Amsterdam voor een broodje halloumi of een broodje kaas. De wijk geeft de smaak, de OBA is de basis.

Tanja Jadnanansing
stadsdeelvoorzitter Amsterdam Zuidoost

2 bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie

Niet alle Amsterdamse kinderen met vergelijkbare capaciteiten hebben dezelfde mogelijkheden om zich volledig te ontwikkelen. Zo spelen de omstandigheden thuis en op school een belangrijke rol. Van de volwassen Amsterdammers beheerst 16% onvoldoende de basisvaardigheden taal, digitale vaardigheden en rekenen. Hierdoor hebben zij grote moeite met dagelijkse zaken als het invullen van formulieren, het op orde houden van de eigen financiën, het begrijpen van informatie over gezondheid en zorg, werken met de computer of solliciteren. Tegelijkertijd zien we dat technologie een vanzelfsprekende grote rol speelt in het dagelijks leven. Om de razendsnelle ontwikkelingen de baas te blijven, willen we met name de jonge generatie spelenderwijs leren werken met technologie en informatica.

fundament
Voorop staat dat iedereen kan profiteren van de (digitale) vooruitgang en mee kan doen in de stad, ook zij die (om welke reden dan ook) een tijdelijke achterstand hebben opgelopen. Op alle OBA-locaties concentreren we ons daarom op het verbeteren van de omgang met taal, het bijspijkeren van digitale vaardigheden en het bevorderen van de zelfredzaamheid van Amsterdammers. Ook ontwikkelt de OBA

oba
next:
innovatieprogramma
en nieuwe locatie
op de Zuidas

Een veranderende samenleving heeft publieke instellingen nodig die mee kunnen bewegen. Vergaande digitalisering, snelle maatschappelijke en economische veranderingen dagen publieke (kennis-) instellingen zoals scholen, musea en bibliotheken uit kritisch hun bestaansrecht te onderzoeken. De uitdaging van de OBA is om te kijken naar de toekomstige behoeften aan informatievoorziening en een leven lang leren.

het innovatieprogramma
OBA NEXT is het nieuwe innovatieprogramma van de OBA, bedoeld om aan te sluiten op de veranderingen in de samenleving en daarmee in de OBA.
OBA NEXT staat voor:

- open kennis en vrije toegang tot alle relevante bronnen van kennis
- een leven lang ontwikkelen
- participatie en publiek eigenaarschap
- verbinding, via ontmoeting tussen verschillende groepen en tussen ontwikkelingen in de stad

programma's voor volwassenen die aan hun vaardigheden en perspectief op de arbeidsmarkt willen werken. We richten ons met name op de mensen voor wie een leven lang leren niet vanzelfsprekend is.

accenten
Een belangrijk thema voor de toekomst is burgerschap. De OBA biedt programma's waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen tot 'stadmakers', die oog hebben voor de inclusieve en diverse samenleving die Amsterdam is en wil blijven. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor de grote groep MBO'ers in de stad.
Door op onze locaties maakplaatsen in te richten, laten we jonge Amsterdammers kennismaken met techniek en 21ste eeuwse vaardigheden. In de maakplaatsen gaat het over onderzoeken, ontwerpen en maken. Zo helpen we Amsterdamse jongeren bij hun voorbereiding op de arbeidsmarkt van de toekomst en dragen we bij aan een vruchtbare voedingsbodem voor innovatie in Amsterdam.

Dat geldt ook voor OBA NEXT, waarmee we zowel het nieuwe internationale kenniscentrum als het innovatieprogramma voor informatiewijsheid aanduiden. Samen met onder meer het Huis van Journalistiek, de Vrije Universiteit (VU) en THNK School of Creative Leadership willen we in 2025 op de Zuidas OBA NEXT openen (zie kader).

OBA NEXT gaat dwars door de verschillende domeinen van de stad heen en draagt eraan bij dat economische vooruitgang ook sociaal-maatschappelijke vooruitgang blijft betekenen.

de nieuwe locatie op de Zuidas
Op de Zuidas zal de OBA in samenwerking met stedelijke, nationale en internationale partners de bibliotheek van de toekomst realiseren. Hier krijgt het OBA NEXT-innovatieprogramma gestalte in de vorm van een nieuw internationaal kenniscentrum voor informatiewijsheid dat in 2025 de deuren opent. OBA NEXT verbindt de wereld van de openbare bibliotheek met een toonaangevende wetenschappelijke bibliotheek (Vrije Universiteit) op één locatie, die 24/7 geopend zal zijn. De nieuwe locatie op de Zuidas zal, net als OBA Oosterdok, een grootstedelijke voorziening worden en daarmee ook de Metropoolregio Amsterdam bedienen.

3 bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur

De OBA gelooft in geletterdheid als basisvoorwaarde, in de vormende waarde van een roman, in de verbeeldingskracht van een gedicht en in het plezier dat taal en literatuur kunnen brengen. Daarom blijven we het lezen stimuleren en bieden we op onze locaties ruimte aan mensen die via boeken of tijdschriften inspiratie opdoen en nieuwe werelden willen ontdekken. Ook besteden we veel aandacht aan de (taal)ontwikkeling van kinderen door vaste voorleesactiviteiten aan te bieden en ouders te hierbij te ondersteunen.

fundament
Inmiddels bieden we een breed palet aan ontwikkelmogelijkheden voor de jeugd, met speciale programma's als OBA School en OBA Junior, die de nadruk leggen op taalontwikkeling, leesplezier en (op latere leeftijd) zelfexpressie en zelfontplooiing. In de komende jaren willen we samen met scholen, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers een Amsterdamse Voorleescoalitie opzetten.
Ook zoeken we naar mogelijkheden om alle kinderen te bereiken, op school of in hun eigen buurt. Het liefst willen we OBA-locaties op hooguit vijftien minuten lopen van elke Amsterdamse basisschool, zodat lezen en het ontdekken van nieuwe literatuur altijd dichtbij is.

accenten
Literatuur is een dialoog, in eerste instantie tussen lezer en letters. Maar literatuur komt echt tot leven in een gesprek tussen lezers onderling. De OBA blijft daarom leeskringen faciliteren, waarin Amsterdammers in klein gezelschap elkaar ontmoeten en hun ervaringen over boeken delen. Ook blijven we aandacht geven aan de combinatie literatuur en poëzie. Voor grotere literaire activiteiten zoekt de OBA steeds meer de samenwerking met andere literaire instellingen of initiatieven in de stad.

4 organiseren van ontmoeting en debat

Voor een open en betrokken stad is het van belang dat bewoners naar elkaar luisteren en met elkaar in gesprek blijven. Niet per se om het eens te worden, maar wel om elkaar te leren kennen, begrijpen en respecteren. Juist de OBA kan het gesprek tussen Amsterdammers faciliteren en stimuleren, met gebruik van het eigen locatienetwerk in alle buurten waar dialoog nodig is.

fundament
Samen studeren, een spontaan praatje over het nieuws of een toevallige ontmoeting bij een lezing of debat: door de OBA-locaties open te stellen als aantrekkelijke, mooi ingerichte 'derde plekken' stimuleren we dergelijke gesprekken en ontmoetingen. Hier kunnen Amsterdammers volledig zichzelf en op een informele manier onder de mensen zijn.

Zo scheppen we een veilige omgeving waar we samen met bewoners, sleutelfiguren en diverse maatschappelijke organisaties open dialogen faciliteren of organiseren, waarbij de actualiteit een belangrijke rol speelt. Het debat raakt altijd de plek die we samen mogen en moeten delen: de stad Amsterdam.

accenten
We besteden extra aandacht aan de groeiende groep Amsterdammers die in een sociaal isolement raken, die het ontbreekt aan een netwerk van familie, vrienden en bekenden.
Voor ouderen zijn er speciale programma's en activiteiten om verbinding met elkaar en met de rest van de stad aan te gaan. Niet alleen op OBA-locaties, maar juist ook op plekken waar ouderen zelf veel komen. We openen onze deuren voor projecten die eenzaamheid aanpakken.

5 laten kennis maken met kunst en cultuur

Amsterdam is gezegend met een rijk cultureel landschap. Stadsbewoners kunnen elke dag kiezen uit talloze voorstellingen, exposities, lezingen, concerten of films. De OBA onderschrijft het advies van de Kunstraad, die stelt dat er meer geografische spreiding en verbinding tussen grote en kleine initiatieven nodig is om het unieke karakter van het Amsterdamse culturele aanbod in stand te houden.

fundament
De OBA wil de samenwerking op het vlak van cultuureducatie en participatie intensiveren. Met diverse culturele partners maken we ons sterk voor de toegankelijkheid en pluriformiteit van het culturele aanbod in de stad. Er is een lange traditie van lezingen, architectuur rondleidingen en begeleide tentoonstellingsbezoeken in en vanuit de OBA-locaties. Veel cursussen en programma's van de Volksuniversiteit Amsterdam bij de OBA vormen een kennismaking met kunst en cultuur.

accenten
Samen met Muziekschool Amsterdam, Mocca Amsterdam (Expertisenetwerk Cultuureducatie) en Amsterdam Museum werken we aan een gemeenschappelijke agenda op het gebied van cultuureducatie, om het cultureel vermogen van (jonge) Amsterdammers te vergroten. Zo wordt cultuureducatie niet een verplichte kennismaking met het onbereikbare, maar een verrijkende ervaring. Op OBA-locaties kunnen we het grootstedelijke culturele aanbod op buurniveau introduceren en verbinden met kleinschalige initiatieven. Het brengt cultuur dicht bij mensen die er om uiteenlopende redenen niet automatisch mee in aanraking komen. We willen de kennismaking met kunst en cultuur in de stad concreet vormgeven met ons nieuwe programma Huis van Alle Talen (zie hoofdstuk 2). Dat doen we in samenwerking met de vele taal- en cultuurorganisaties die de stad rijk is.

ver- bonden door de oba

Veel Amsterdamse organisaties en initiatieven zien samen leren en samen leven in de stad ook als hun uitdaging. Van oudsher doen veel partijen dat vooral op eigen kracht. De OBA wil juist een verbindende schakel zijn: samenwerking vergroot de slagkracht, maakt het mogelijk om beter in te spelen op specifieke behoeften en draagt bij aan een optimaal gebruik van publieke middelen en ruimte. Goede samenwerking met de juiste partners is een essentiële voorwaarde voor het slagen van onze missie in de stad. We vinden elkaar in stedelijke projecten, in de buurt of in hetzelfde huis. Zo bereiken we samen meer Amsterdammers.

Elke samenwerkingspartner van de OBA biedt een uitdagende en onmisbare aanvulling op ons basisaanbod. OBA-locaties functioneren zo steeds vaker als platforms waar partners hun eigen expertise inbrengen, en waar zij onderling en met de OBA samenwerken. We kunnen inhoudelijk op verschillende manieren met partners samenwerken. Deze niveaus van samenwerking versterken elkaar. Zo verbinden we het grootstedelijke met bewoners en vertalen we wat er leeft in de buurt naar breed ingezette programma's, waar we samen aan werken op onze locaties.

samenwerking op programmaniveau

Grootstedelijke thema's als kansengelijkheid, eenzaamheid, laaggeletterdheid en cultuureducatie zijn zo veelomvattend dat geen enkele organisatie of instelling ze succesvol alleen kan oppakken of oplossen. Hun omvang en complexiteit vragen om brede samenwerking. In stadsbrede coalities werkt de OBA daarom als aanjager, verbinder of uitvoerder: samen met partners ontwikkelen we nieuwe programma's voor de actuele kennisvraagstukken in de stad. Deze programma's verbinden verschillende beleids-terreinen en bepalen daarmee de vernieuwingsagenda van de OBA. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het ondersteunen van groepen die grote moeite hebben om de nieuwe ontwikkelingen bij te houden. Daarnaast creëert de OBA meer leerwerkplekken en stages om jongeren de kans te geven zich te ontwikkelen en tegelijkertijd hun bijdrage te leveren aan de stad.

De komende periode werken we aan zes basisprogramma's rond de thema's digitalisering, kansengelijkheid en inclusiviteit:

- Met **House of Skills** gaat de OBA samen met bedrijfsleven, brancheorganisaties en kennisinstellingen Amsterdammers de mogelijkheid bieden mee te groeien met de arbeidsvraag van de toekomst. Daarmee vergroten we samen hun kansen op de arbeidsmarkt.
- Met **Leef en leer!** ondersteunt de OBA organisaties, professionals en vrijwilligers die Amsterdammers helpen met het verbeteren van hun basisvaardigheden. De komende jaren is extra inzet en uitbreiding nodig op het gebied van digitale vaardigheden. Samen met lesgevende organisaties, bedrijven en maatschappelijke instellingen worden daarom nieuwe netwerken opgezet en extra trainingsaanbod ontwikkeld.
- Met het programma **Ouderen in de Wijk** stimuleert de OBA zelfredzaamheid en sociale cohesie onder ouderen. Samen met partners op het gebied van kunst, cultuur, zorg, welzijn en ondernemerschap draagt de OBA op deze manier bij aan de Amsterdamse agenda voor een Age Friendly Cultural City.

- Met het **Huis van Alle Talen** bouwt de OBA samen met bezoekers, culturele organisaties en gemeenschappen uit stad en buurt aan een veeltalige collectie en culturele/educatieve agenda. Uitgangspunt hiervoor zijn de bijna 175 nationaliteiten en 360 verschillende talen die de stad rijk is (zie kader, pagina 16).
- Met **OBA School** bouwt de OBA aan een coalitie voor - en vooral met - de onderwijsinstellingen in de stad op de thema's leesbevordering, mediawijsheid en 21ste eeuwse vaardigheden.
- Met **Maakplaats 021** richt de OBA zich samen met Pakhuis de Zwijger, Waag Society, de Hogeschool van Amsterdam en buurtorganisaties op het bevorderen van de 21ste eeuwse vaardigheden van de jeugd. In tenminste tien maakplaatsen verspreid over de stad kunnen kinderen uit de buurt hun creativiteit en digitale vaardigheden ontplooiën. Het toekomstperspectief is dat elke OBA-locatie tegelijkertijd ook maakplaats is.

samenwerking met buurt en bewoners

Het werkgebied van de meeste OBA-locaties strekt zich uit over een aantal buurten. De OBA bedient deze buurten in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, sleutelfiguren en bewoners. Zo zorgen we voor een sterke verankering in de wijk en spelen we in op wat er leeft in de haarvaten van de stad. Met die kennis kunnen we ons (programma)aanbod relevant, actueel en urgent houden. Een belangrijke stap is dat we buurtbewoners meer de ruimte willen geven om activiteiten te ontplooiën. Daarmee delen we het eigenaarschap en de verantwoordelijkheid voor de OBA-locaties. Het streven is dat de huidige OBA-locaties in de wijken zich ontwikkelen tot *community libraries* die samenwerken met buurtinitiatieven, lokale organisaties en bewonersgroepen.

Er zijn veel contacten tussen buurtinitiatieven en de OBA-staf in de verschillende vestigingen. De intensiteit en frequentie van die contacten verschilt enorm. We zien de samenwerking en contacten als een basisvoorwaarde voor vitale vestigingen. Daarom investeren we in een breed participatieprogramma om de verbinding tussen lokale netwerken, bewoners en locaties een structurele basis te geven. We doen dat graag in samenwerking met stadsbreed opererende instellingen. Zo gaan we in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam op verschillende plekken in de stad zogenaamde kenniszones opzetten. Hier zullen OBA-medewerkers en studenten samen met bewoners, onderzoekers en professionals op zoek gaan naar innovatieve oplossingen voor urgente vraagstukken in de wijken. Met de daaruit voortkomende contacten bouwen we verder aan de programmering in de vestigingen.

Wij zijn het maatschappelijk gezicht van de HvA. Het idee was: de HvA heeft een enorm kapitaal aan kennis en talent in huis. Dat kapitaal willen we beschikbaar stellen aan Amsterdam. We begonnen tien jaar geleden in De Baarsjes en nu is BOOT een compleet onderwijs- en onderzoeksprogramma in de stad.

Door het werk in de buurtwinkels leren studenten omgaan met grote thema's als eenzaamheid, armoede, duurzaamheid en laaggeletterdheid. Voorwaarde is dat hun inzet altijd van meerwaarde is voor wijkbewoners. De student ontwikkelt zich, maar het gezin waar de student over de vloer komt, net zo goed.

Het is inspirerend om onze buurt-aanpak samen met de OBA te gaan uitbouwen. We zijn allebei kennismakelaars, dat bindt ons. Op de laagdrempelige OBA-locaties kan je leren, ontdekken en de verbinding naar buiten maken, met inzet van lokale kennis. Daar willen we inhoudelijk gaan samenwerken, onze krachten bundelen en de leefwereld van mensen positief veranderen.

Daniël Haverkort programmamanager BOOT
(Buurtwinkel voor Onderwijs, Onderzoek en Talentontwikkeling), Hogeschool van Amsterdam

Een andere belangrijke samenwerking is die met diverse diensten van de gemeente Amsterdam en de bestuurscommissies in de stadsdelen. Steeds vaker wordt de OBA in de gebiedsplannen opgenomen als een sterke partner om verdere ontwikkeling van bestaande en nieuwe buurten te stimuleren. Goede contacten op bestuurlijk en ambtelijk niveau, (centraal en decentraal) zijn voor de OBA daarom erg belangrijk. Onze intensieve samenwerking met maatschappelijke organisaties en gebiedsteams leveren vaak initiatieven op die een beroep doen op onze faciliteiten. Samen met de stadsdelen zoekt de OBA daarom actief naar organisaties die gezamenlijk een brede culturele en educatieve programmering willen opzetten, met name in ontwikkelbuurten.

samenwerking in huis

De afgelopen jaren hebben we op diverse locaties al plekken gecreëerd die meer zijn dan alleen een OBA-vestiging doordat het huis gedeeld wordt met partners. We doen dit bijvoorbeeld met Huizen van de Wijk (OBA Slotermeer, OBA Banne, OBA Waterlandplein, OBA Geuzenveld), erfgoedinstelling Imagine IC (OBA Bijlmerplein), Volksuniversiteit Amsterdam (OBA Javaplein en OBA Oosterdok) en Leescafé Belcampo (OBA De Hallen). Een fundamen-

Met het Huis van Alle Talen geeft de OBA letterlijk ruim baan aan de diversiteit van de stad. Het Huis van Alle Talen Huis is een project in *co-creatie*. Dat wil zeggen dat we samen met bezoekers, culturele organisaties en *communities* uit de stad, onze collectie, maar ook nieuwe publieksprogramma's gaan vormgeven. Het moet een uitwisseling worden van alle verschillende verhalen en culturen die Amsterdam rijk is, waarbij de collectie geen doel op zich is, maar een middel om mensen te laten kennismaken met elkaar en andere achtergronden.

OBA Oosterdok

In OBA Oosterdok bevindt zich het fysieke Huis van alle Talen, onder architectuur gebouwd als een verticale verdieping aan de westzijde van het gebouw. Hier groeit onze veeltalige boekencollectie en worden uiteenlopende educatieve, culturele programma's en activiteiten ontwikkeld. Met een onuitputtelijke schat aan verhalen, culturen en talen creëren we zo

teel onderdeel van onze nieuwe visie is dat we op geen enkele locatie meer alleen willen zitten.

Dit wordt het uitgangspunt bij de herinrichting en uitbouw van het vestigingennetwerk (zie hoofdstuk 3). Samenwerking in huis zorgt voor een bredere invulling en een zo groot mogelijke waarde voor alle bezoekers. Zo worden OBA-locaties laagdrempelige platforms waar Amsterdammers en Amsterdamse instellingen elkaar inspireren om zich te ontwikkelen en aan hun visie op het leven in de stad werken.

Samenwerking vanuit een gedeelde locatie is een uitdaging, maar vooral inspirerend: het houdt ons scherp om constant te blijven vernieuwen in aansluiting op de behoeften van de stad. Daarom wordt het delen van locaties met (inwonende partner-) organisaties de komende jaren eerder regel dan uitzondering. We houden rekening met elkaars wensen, verwachtingen, inhoudelijke doelstellingen en bedrijfsvoering. Zo is het noodzakelijk om per locatie en situatie 'leefregels' af te spreken over onder meer financiën, merkverbinding, personeelsbezetting, veiligheid en aansprakelijkheid.

Niet alleen gaan we met partners onze locaties delen, ook individuele Amsterdammers krijgen in sommige gevallen de sleutel. Vrijwilligers worden een belang-

een internationale ontmoetingsplek die bijdraagt aan de leefbaarheid, onderling begrip, sociale cohesie en kansengelijkheid van de stad. De OBA zet hiermee actief in op ontmoeting en uitwisseling, maar ook op de bevordering van taalontwikkeling en leesplezier.

groeidiamant

Dit Huis van Alle Talen wordt een 'groeidiamant': we beginnen met een aantal talen en dat breidt de komende jaren stap voor stap uit. Zo wordt dit Huis een dynamisch en actueel onderdeel van de (hele) OBA, waarbij uitwisseling en verbinding met Amsterdammers voorop staan.

Er komt ook een OBA Junior Huis van Alle Talen voor alle kinderen in de stad. De ambitie is om het Huis van Alle Talen op den duur te verspreiden over meerdere OBA-locaties, om zo relevant te zijn en te blijven voor alle Amsterdammers. We beginnen bij vestigingen in wijken met een grote culturele diversiteit.

rijk onderdeel van de operatie en zullen als gastheren en gastvrouwen de deur openen en samen met medewerkers invulling en uitvoering geven aan de programma's. Dat geeft inhoudelijke meerwaarde en de mogelijkheid om de openingstijden in ons vestigingennetwerk fundamenteel te verruimen. Zo kunnen we bijvoorbeeld ook in avonden meer ruimte voor buurtactiviteiten bieden. Elke OBA-locatie is een werk- en ontmoetingsplek voor de stad. Dat geldt niet alleen voor onze bezoekers, maar ook voor onze medewerkers. We moedigen werknemers van de *backoffice* (gehuisvest op OBA Oosterdok) aan om verspreid over verschillende locaties in de stad te gaan werken. Dat zorgt voor meer binding met collega's op locatie en met de partners in de buurt.

van instituut naar samenwerkingsplatform

OBA-locaties worden toegankelijke platforms waar Amsterdammers en Amsterdamse instellingen elkaar ontmoeten en waar ruimte is voor samenwerkingspartners, groepen bewoners en individuen. Samenwerking met de stad vergt een open en eerlijk gesprek. Alleen zo kan de OBA inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en voldoen aan de veranderende vraag van onze gebruikers. Op stadsniveau betekent dit samen zoeken naar oplossingen voor grootstedelijke problematiek, openstaan voor de ideeën van anderen en in dialoog met partners een gerichte aanpak ontwikkelen. Op buurniveau is het belangrijk om precies te weten wat er leeft, de lokale partners te kennen en zo te begrijpen wat bewoners van de OBA-locatie verwachten. Zo wordt het boek van de OBA steeds meer geschreven door de stad zelf.

meew- bewegen met de stæd

Het iconische gebouw van architect Jo Coenen aan het Oosterdok is een populaire OBA-locatie. Toch gaat ruim 60% van onze bezoekers het liefst naar een vestiging in zijn eigen buurt. Dat zijn de plekken waar Amsterdammers en diverse partnerorganisaties elkaar vinden.

Dat vraagt om een aanpassing van ons vestigingen-netwerk. We kiezen voor verruiming, verdichting en verbetering. In de nieuwe wijken aan de randen van de stad, maar ook op kleine flexibele plekken, dichtbij de (jongste) Amsterdammers. Bestaande locaties worden aangepast op het veranderende gebruik van onze bezoekers. Want: als de stad groeit, groeit de OBA mee.

Meegroeien en meebewegen met de stad is het uitgangspunt van de begin 2018 door het Amsterdamse gemeentebestuur vastgestelde 'referentienormen voor maatschappelijke voorzieningen'. Hierin staat dat elke OBA-vestiging een gebied met circa 30.000 inwoners bedient en dat bij uitbreiding van de culturele infrastructuur nieuwe OBA-locaties worden meegenomen. Dat betekent in onze visie dat de OBA in de toekomst op meer plekken in de stad zit (uitbreiding), maar dat de verschijningsvorm van OBA-locaties (grootte en 'woonsituatie') per stadsdeel of buurtniveau verschilt (diversificatie).

Hiervoor gaan we uit van vijf strategische principes:

- 1 nabijheid
- 2 toegankelijkheid
- 3 flexibiliteit
- 4 synergie
- 5 multifunctionaliteit

1 nabijheid

De stad ontwikkelt zich in razend tempo. In elke windrichting zijn meerdere plannen om nieuwe wijken te bouwen en de grenzen van Amsterdam te verleggen. De OBA wil graag meegroeien, zodat Amsterdammers altijd een OBA-locatie in de buurt hebben. Zeker voor de meer kwetsbare doelgroepen als ouderen of laaggeletterden is de nabijheid van de locatie belangrijk. Niet alleen voor onze sociaal-maatschappelijke functie, maar ook voor de verbinding en verspreiding van het culturele aanbod in Amsterdam. Dat geldt met name in (de door de gemeente aangewezen) ontwikkelbuurten, zoals bijvoorbeeld in Amsterdam Nieuw-West of Zuidoost, waar het culturele aanbod schaars is.

2 toegankelijkheid

We werken aan integrale toegankelijkheid van onze locaties, dat wil zeggen dat OBA-locaties betreedbaar en bruikbaar behoren te zijn voor iedereen, op een onafhankelijke en gelijkwaardige wijze. Onder toegankelijkheid verstaan we ook de ligging. Het liefst hebben we locaties die nabij belangrijke fietsroutes en/of ov-knooppunten liggen (zichtlocaties). Een goed voorbeeld hiervan is OBA Bos en Lommer. Sinds de verplaatsing van de vestiging aan het Bos en Lommerplein naar de kleinere locatie aan de Bos en Lommerweg (een belangrijke doorgaande fietsroute), zijn de bezoekcijfers enorm gestegen.

3 flexibiliteit

Meebewegen betekent ook dat de OBA wil werken met meer tijdelijke en flexibele locaties. De ontwikkeling van nieuwe wijken duurt soms lang, terwijl de buurt al wel behoefte heeft aan een OBA. Daarom gaan we in de komende beleidsperiode meerdere tijdelijke kleine *hotspots* neerzetten waarmee we kunnen inspelen op veranderingen en kansen in de stad.

In deze *hotspots* zorgt de OBA voor inrichting, faciliteiten en collectie op maat; voor de verdere exploitatie werken we samen met een huisvestings-partner op de locatie. In samenwerking met Bureau

Broedplaatsen van de gemeente Amsterdam onderzoeken we mogelijkheden voor tijdelijke OBA-locaties in door de gemeente aangewezen broedplaatsen.

4 synergie

Als de OBA met partners op een locatie een samenwerkingsplatform wil zijn, is het belangrijk om vooraf te bepalen hoe de ruimte en de indeling hieraan bij gaat dragen. We willen bezoekers laten ervaren dat ze bij ons terecht kunnen voor een divers aanbod, zonder gehinderd te worden door grenzen of verschillen tussen de samenwerkende organisaties. Uitgangspunt hierbij is dat de OBA optreedt als facilitator en haar ambitie 'verbonden door de OBA' realiseert.

5 multifunctionaliteit

Uitgangspunt is dat OBA-locaties een functiemix bieden: met ruimte voor stilte, activiteiten en ondersteunende horeca. Op het gebied van aanvullende betaalde diensten zetten we in op diversificatie. De wensen en behoeftes van partners en de buurt zijn hierbij leidend. Vanzelfsprekend worden waar nodig de openingstijden van de locatie verruimd. OBA-locaties zijn 'derde plekken' waar ontmoeting centraal staat: plekken die openbaar zijn en waar de stad zich welkom voelt. In de functionaliteit zal een verschuiving ontstaan: alles wat vroeger regel was, wordt uitzondering en andersom. Voorop staat de verblijfskwaliteit van de locatie.

Ook voor het vestigingsgebied van de locatie kijken we naar multifunctionaliteit. We willen bijdragen aan brede cultuurclusters in nieuw te ontwikkelen grootstedelijke gebieden, waar Amsterdammers terecht kunnen voor combinatiebezoek.

In dit deel van Nieuw-West is de buurt fysiek gerenoveerd, maar sociaal loopt het achter. Er wonen relatief veel kinderen, maar ook een grote groep nieuwkomers en ouderen. Ik zag dit pand OH3 leegstaan en kwam in gesprek met mensen die ook iets willen doen voor de buurt. Casa Sofia is nu een creatieve ontmoetingsplek met horeca en boeken. Ik haal organisaties in huis die aandacht hebben voor literatuur, educatie en schrijven.

Op mijn 15e verhuisde ik vanuit Marokko naar Uithoorn. Mijn moeder werkte al in Nederland en besepte dat taal de sleutel was voor integratie. Mijn eerste boeken kreeg ik van de dominee in het dorp. Door te lezen ben ik een rijker mens geworden.

Hier in Nieuw-West kunnen we onszelf vernieuwen door onze literaire krachten te bundelen. In de ruimte hierachter komt straks een kleine OBA. Samen willen we gaan programmeren voor al die kleine Abdelkader Benali's of onontdekte Connie Palmens die in deze wijk rondlopen.

Mohamed Mahdi
cultureel ondernemer

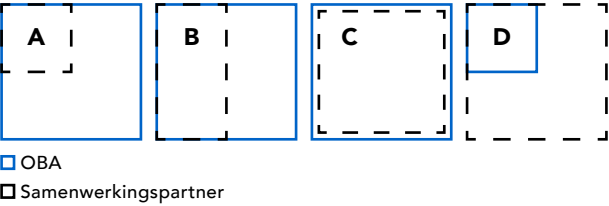
optimaliseren locatie-indeling

Tot nu toe maakten we in onze locatiestrategie onderscheid tussen (het grote centrale) OBA Oosterdok en de andere (buurt)vestigingen. Hiermee werden de mogelijkheden en diversiteit van de locaties niet optimaal benut. In deze beleidsvisie kiezen we nu voor differentiatie en maatwerk om zo Amsterdammers beter te kunnen bedienen. Uitgaand van de vijf voorgaande principes werken we de komende jaren aan de herziening en uitbreiding van ons locatienetwerk (zie kader, pagina 23). In samenwerking met Amsterdamse organisaties en buurtbewoners wordt deze strategie verder uitgewerkt.

grootte
De eerste indeling is gebaseerd op de combinatie van grootte, verwachte bezoekerscijfers en gekozen doelgroep. Voor deze variant van locatieformules worden buurtvestigingen ingedeeld in vijf categorieën: XL, L, M, S en HS (zie tabel). OBA Oosterdok heeft een unieke positie, gezien haar grootstedelijke functie en landelijke aantrek-

kingskracht. Dat zal ook gelden voor de in 2025 nieuw te openen locatie OBA NEXT op de Zuidas, waarvoor de plannen nu in ontwikkeling zijn (zie kader, pagina 10). De inhoudelijke keuze voor doelgroepen geeft een globaal beeld van de locatie en de buurt waar de vestiging staat. Op basis van intensieve gesprekken met de buurt stellen we jaarlijks de inhoudelijke locatieprofielen bij.

samenwonen
De tweede indeling gaat uit van een viertal samenwerkings- en samenwoonconcepten op de OBA-locaties:

type locatie	aantal m2	kenmerken
XL (Extra large) Zoals: OBA XL Nieuw West (planning 2023)	> 2500m2	- verzorgingsgebied meerdere stadsdelen of buurtgemeenten - gesitueerd in een centrumgebied van een stadsdeel > 25.000 bezoekers per maand - alle doelgroepen een breed aanbod
L(arge) Zoals: OBA Javaplein, OBA Roelof Hartplein, OBA Bijlmerplein	750 - 2000m2	- verzorgingsgebied meerdere gebieden of heel stadsdeel - alle doelgroepen een breed aanbod - doelstelling circa 10.000 bezoekers per maand
M(edium) Zoals: OBA Banne, OBA Slotermeer	300 - 850 m2	- verzorgingsgebied +/- 30.000 inwoners - samenwerkingspartner in huis of op activiteitsniveau - alle doelgroepen een basisaanbod, enkele doelgroepen breed aanbod - doelstelling 4.000 – 7.500 bezoekers per maand
S(mall) Zoals: OBA Bos en Lommer, OBA Van der Pek	circa 300 - 600 m2	- verzorgingsgebied +/- 20.000 inwoners - accent op specifieke doelgroep - doelstelling circa 4.000 bezoekers per maand
HS (hotspot)	circa 200 m2	- verzorgingsgebied: 5.000 - 10.000 inwoners - accent ligt op tijdelijkheid, dus aansluitend bij specifieke doelgroep in deze buurt - doelstelling: circa 4000 bezoekers per maand - voorwaarde: wordt altijd door een partner geëxploiteerd

A Samenwerkingspartner als een *shop in shop*. Op een aantal locaties is dit een bestaande situatie: Volksuniversiteit Amsterdam werkt vanuit OBA Javaplein, IHLIA LGBT Heritage, Alliance Française Amsterdam, Spinozacentrum en restaurant Babel werken in OBA Oosterdok.

B Samenwerkingspartner opereert naast de OBA als een *shop near shop*. Dit gebeurt nu met de combinatie OBA Bos en Lommer en de De Nieuwe Boekhandel. Ook zitten verschillende Huizen van de Wijk naast OBA-locaties, soms met een gedeelde voordeur.

C Samenwerking in de vestiging is volledig geïntegreerd: *shop is shop*. Voorbeelden hiervan zijn de huidige samenwerking met Imagine IC op de locatie Bijlmerplein en het Cultuurcluster Amstel waar de OBA samen met theater CC Amstel verantwoordelijk is voor de exploitatie van de locatie. Hier biedt de OBA volledige dienstverlening aan (collectie en programma’s) in combinatie met het aanbod van andere partners. Deze organisaties zijn in dit geval

samen met de OBA verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de locatie.

D OBA *hotspot* als *shop in shop*, bij een samenwerkingspartner in huis. De OBA draagt alleen zorg voor haar eigen inhoudelijke onderdeel. Dat gebeurt al in het CEC-gebouw in Ganzenhoef. Dit model is in de toekomst denkbaar in Huizen van de Wijk, schoolgebouwen, broedplaatsen of andere maatschappelijke locaties. Het beheer van deze locatie is niet in handen van de OBA, maar ligt bij een samenwerkingspartner. *Hotspots* kunnen een bouwkeet in een nieuw gebied van de stad zijn, maar ook een speciale bus met een jeugdcollectie/mobiele maakplaats voor scholen die geen OBA-locatie op loopafstand hebben.

Zo wordt de toekomst van de OBA-locaties op diverse manieren ingekleurd met (buurt)partners en maken we samen gebruik van een strategische plek in de buurt. Door de inzet van meer flexibele concepten en in toenemende mate te gaan samenwerken en samenwonen, werken we aan onze ambitie om het locatienetwerk te optimaliseren.

Nieuw-West staat aan de vooravond van een enorme opleving. In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat het huidige vestigingsnetwerk in Nieuw-West niet meer goed aansluit bij de wensen van de nieuwe generatie. We zetten daarom de komende jaren in op een vergaande vernieuwing van onze huisvesting in Amsterdam Nieuw-West.

verruiming
Op het vernieuwde Osdorpplein wil de OBA dé openbare plek van Amsterdam Nieuw-West realiseren: de eerste echte OBA XL. Een plek met aantrekkingskracht voor alle Amsterdammers in een gebouw dat de jonge trots en mogelijkheden van dit stadsdeel uitstraalt. We willen vooral jongeren de ruimte geven. De mogelijke gezamenlijke huisvesting met het populaire (jongeren)radiostation FunX zal een enorme impuls geven aan de locatie en het hele gebied. Er komen studie- en werkplekken (met name voor Amsterdammers die aan hun basisvaardigheden willen werken), een podiumzaal en ondersteunende horeca.

verdichting
De bestaande vestiging OBA Slotervaart wordt verkleind, bij voorkeur op een nieuwe locatie. Ter vervanging van deze vierkante meters willen we in Nieuw-West hotspots inrichten op plekken waar geen OBA-locatie is. Deze hotspots spelen met specifieke functies in op de behoeften van de wijk. Begin 2019 opent de eerste hotspot in de Staalmanpleinbuurt (Casa Sofia). Daarnaast worden locaties in onder meer De Aker en Nieuw-Sloten onderzocht.

verbetering
De locatie Slotermeer zit samen met het Huis van de Wijk en horecapartner Coffeeman in De Honingraat: een drukke en goed bereikbare locatie tegenover een winkelgebied. OBA Slotermeer functioneert naar wens, maar de synergie tussen de inwonende samenwerkingspartners en uitstraling kan door aanpassingen van de ruimte sterk verbeterd worden.

de stad vormt de oba

Basisvoorziening, ontmoetingsplaats en samenwerkingsplatform: zo gaat de OBA haar volgende eeuw in. Een basisvoorziening met collecties en studiefaciliteiten, een ontmoetingsplaats voor alle Amsterdammers en een platform voor samenwerking op maatschappelijk, educatief en cultureel gebied.

We willen er zijn voor alle Amsterdammers, zowel op grootstedelijk als op individueel buurtniveau. Daarin kunnen we het verschil maken: net zo groot zijn als de stad én net zo klein als de buurt. Alleen zo kunnen we jong en oud bereiken.

Onze grootste uitdagingen in de periode 2019–2022 zijn in deze beleidsvisie gepresenteerd:

Amsterdammers bereiken voor wie we het meest kunnen betekenen

Dit vereist een scherpe en kritische blik op de impact van onze diensten en programma's, waarbij we ons belangrijke vragen stellen. Oriënteren we ons breed genoeg voor de meest diverse doelgroepen? Spreken en schrijven we de taal van de stad? Kijken we verder dan de tijdelijke projectfinanciering van nieuwe programma's, voor bijvoorbeeld eenzame ouderen en 21ste eeuwse vaardigheden? Als de

middelen hiervoor opdrogen, willen we verantwoordelijkheid nemen door ruimte in onze eigen begroting te maken en ons sterk te maken voor co-financiering van bestaande en nieuwe programma's. Programma's voor bijzondere doelgroepen komen in de toekomst bij voorkeur tot stand op basis van co-financiering. Dat vraagt in onze organisatie een grote omslag naar programma- en projectgestuurd werken.

transformeren naar een duurzaam samenwerkingsplatform

Als organisatie besteden we veel tijd en toewijding aan onze bezoekers en eindgebruikers. Dat willen we onverminderd blijven doen, maar er komt een belangrijke groep bij: onze samenwerkingspartners. Deze verbreding vraagt op alle niveaus in onze organisatie gerichte aandacht en zorg voor het opzetten en onderhouden van samenwerkingsrelaties. Dat vraagt naast tijd en middelen ook een andere werkhouding van alle medewerkers. Het succes van ons werk wordt meer dan ooit bepaald door onze gastvrijheid en ons vermogen om te luisteren en vanuit de eigen rol een samenwerking aan te gaan.

Straks worden OBA-medewerkers naast dienstverleners en programmeurs, ook facilitators en curators van projecten die in samenspraak met de stad ontwikkeld worden. Zo verschuift de rol van de OBA-medewerker van 'zelf invullen' naar 'ruimte geven en ondersteunen'. We beseffen dat deze transformatie veel impact zal hebben op de organisatie. Om iedereen betrokken te houden bij deze omslag is open en eerlijke (interne) communicatie van essentieel belang. Via bij- en omscholing bereiden we medewerkers voor op de veranderende rol van de organisatie en daarmee op hun eigen rol.

meegroeien met de stad

Verruiming, verdichting en verbetering van het locatienetwerk vraagt een forse investering van onszelf, onze partners en onze financiers. Meegroeien met de stad betekent een permanente heruitvinding van ons distributiebeleid en ons vestigingennetwerk. Daarvoor zijn flexibiliteit, wendbaarheid en duurzame inzetbaarheid van mensen en middelen een belangrijk uitgangspunt.

We spreken nu met trots over onze 27 vestigingen. Het is moeilijk te voorspellen op welk aantal we (ook met de nieuwe *hotspots*) zullen uitkomen. Afgaand op de vele verzoeken om ons aan te sluiten bij nieuwe concepten en buurtinitiatieven lijkt een veertigtal locaties vrij goed voorstelbaar. Binnen de OBA bereiden we ons hier zo goed mogelijk op voor.

Elke OBA zie ik als een vrijplaats waar medewerkers anderen de ruimte geven om zichzelf te zijn. Dat kan als je echt nieuwsgierig bent naar mensen en hen zelfredzaam wil maken. Soms door kennis of een boek te delen, maar ook door te verwijzen naar een samenwerkingspartner in de buurt. Gun elkaar waar je goed in bent.

Tegelijkertijd: onderschat de logistiek van het bibliotheekwerk niet. Er komen dagelijks kratten met materialen binnen die verwerkt moeten worden. Het risico is om je daarachter te verschuilen en geen oog te hebben voor onze bezoekers. Daarom moeten we opnieuw durven kijken naar ons werk.

Wat bindt ons? Wat wil ik betekenen voor de stad? Als we dat van elkaar weten, kunnen we keuzes maken en bepalen hoe we willen werken. Mijn rol in dit proces is om van grote veranderingen kleine uitdagingen te maken, het terug te brengen naar vandaag. En soms betekent dat: gewoon samen in het diepe springen.

Inger Schmit
teamleider OBA

De drie pijlers verruiming, verdichting en verbetering komen terug in de huisvestingsambities van de OBA. Met **verruiming** wordt bedoeld: de OBA groeit mee met de stad en opent locaties op plekken waar gebouwd wordt en Amsterdammers komen wonen. We willen meer openbare ruimte beschikbaar stellen en dat betekent ook ruimere openingstijden.

Verdichting van het locatienetwerk betekent dat we altijd dichtbij zijn en op maximaal vijftien minuten lopen van iedere basisschool.

Verbetering van diensten en locaties is gericht op de veranderende vraag en behoefte vanuit de stad en het onderhouden en verbeteren van het bestaande locatienetwerk, door eventuele verbouwingen.

We werken de drie pijlers per stadsdeel uit, afhankelijk van de lokale behoeften en trends. Uitgangspunt hierbij is het Amsterdamse Strategisch Huisvestingsplan kunst en cultuur 2020-2025 (najaar 2018):

- In **Noord** komen twee *hotspots* (NDSM-werf en Hamerkwartier). Na 2025 gaan we de mogelijkheid onderzoeken voor een XL-locatie in het te ontwikkelen cultuurcluster Buikslotermeerplein.
- In **Oost** liggen de ontwikkelgebieden Amstelkwartier en IJburg II, waar de komende jaren veel woningen worden gebouwd. Het streven is om een nieuwe OBA-locatie in de omgeving van het Amstelkwartier te realiseren. Op IJburg werken we samen met diverse partijen aan een verbreding van onze diensten, die we op termijn bundelen op een nieuwe grote locatie.
- In **Zuidoost** wordt de tijdelijke *hotspot* Ganzenhoef opgewaardeerd tot een blijvende, grotere locatie, zodat de spreiding van onze locaties gewaarborgd is met als voornaamste reden om de dekking hier op orde te krijgen en daarmee nabij de mensen te blijven.
- Op de Oostelijke eilanden in **Centrum** willen we graag een *hotspot* inrichten.
- In **Zuid** verandert veel tot 2025. Er is een XXL-locatie van de OBA gepland (zie kader, pagina 10) en de locatie Olympisch Kwartier wordt heroverwogen. In de Rivierenbuurt komt een *hotspot*.

- De spreiding en het aantal locaties in **West** is vooralsnog in orde. De locatie aan het Mercatorplein zal een grote verbouwing ondergaan. In aanloop naar de ontwikkeling van Havenstad wordt daar een *hotspot* gerealiseerd, mogelijk op station Amsterdam Sloterdijk. Wanneer de gemeentelijke uitbreidingsplannen hier verder uitgewerkt zijn, is de volgende stap een volwaardige vestiging in dit gebied.
- De strategie voor **Nieuw-West** is uitgebreid beschreven in het kader op pagina 23. We streven naar de opening van een XL-locatie in het centrumgebied, en openen daarnaast ten minste drie *hotspots*.
- In de **gemeente Ouder-Amstel** verwachten wij tot 2025 geen grote wijzigingen in het locatienetwerk.
- In **Diemen** onderzoeken we de mogelijkheid om de OBA-locatie te verplaatsen.

Voor de hele stad geldt dat we naast een uitbreiding van het netwerk van vaste OBA-locaties, steeds oog houden voor kansen om samen met de buurt en samenwerkingspartners *hotspots* te faciliteren en te helpen opzetten.

Verder in de toekomst (na 2025) zien we twee grote ontwikkelingen: in West wordt de wijk Havenstad gebouwd en in stadsdeel Noord is sprake van een groot inbreidingsvraagstuk. In beide gebieden betekent dit een aanzienlijke groei van inwoners. Om op deze groei in te spelen, zal de OBA samen met partners en gemeente de mogelijkheden verkennen om in Havenstad een OBA-locatie te openen en in Amsterdam Noord een XL-locatie op het Buikslotermeerplein.

2025: Amsterdam 750 jaar

Als Amsterdam jarig is, heeft de stad een OBA die zoveel meer is dan de eenvoudige optelling van eigen voorzieningen en activiteiten. We zijn dan uitgegroeid tot hét maatschappelijk-educatief-culturele samenwerkingsplatform van Amsterdam. In 2025 willen we graag de deuren openen van OBA NEXT op de Zuidas en zouden we alle Amsterdammers een gratis basislidmaatschap van de openbare bibliotheek willen kunnen aanbieden. Zo is de OBA ook in de nieuwe eeuw voor de hele stad, maar vooral door en van alle Amsterdammers.

huidige OBA-locaties

- 1 OBA Oosterdok
- 2 OBA Banne
- 3 OBA Van der Pek
- 4 OBA Molenwijk
- 5 OBA Waterlandplein
- 6 OBA Javaplein
- 7 OBA Linnaeus
- 8 OBA IJburg
- 9 OBA Diemen
- 10 OBA Geuzenveld
- 11 OBA XL Nieuw-West
- 12 OBA Slotermeer
- 13 OBA Slotervaart
- 14 OBA Bos en Lommer
- 15 OBA De Hallen
- 16 OBA Mercatorplein
- 17 OBA Spaarndammerbuurt
- 18 OBA Staatsliedenbuurt
- 19 OBA Buitenveldert
- 20 OBA & CC Amstel
- 21 OBA Olympisch Kwartier
- 22 OBA Roelof Hartplein
- 23 OBA Bijlmerplein
- 24 OBA Reigersbos
- 25 OBA Ganzenhoef
- 26 OBA Duivendrecht
- 27 OBA Ouderkerk

gewenste locaties

- A hotspot Hamerkwartier
- B hotspot NDSM
- C onderzoek XL
Buikslotermeerplein (na 2025)
- D OBA Amstelkwartier
- E hotspot Zeeburgereiland
- F hotspot Oostelijke eilanden
- G hotspot Watergraafsmeer
- H hotspot Nieuw-Sloten
- I hotspot Staalmanpleinbuurt/
Schinkel
- J hotspot De Aker
- K onderzoek Havenstad
(na 2025)
- L hotspot Sloterdijk
- M hotspot Rivierenbuurt
- N OBA NEXT (Zuidas)
- O hotspot Amstel III

type locaties

- OBA locatie
- 📍 hotspot

grootte locaties

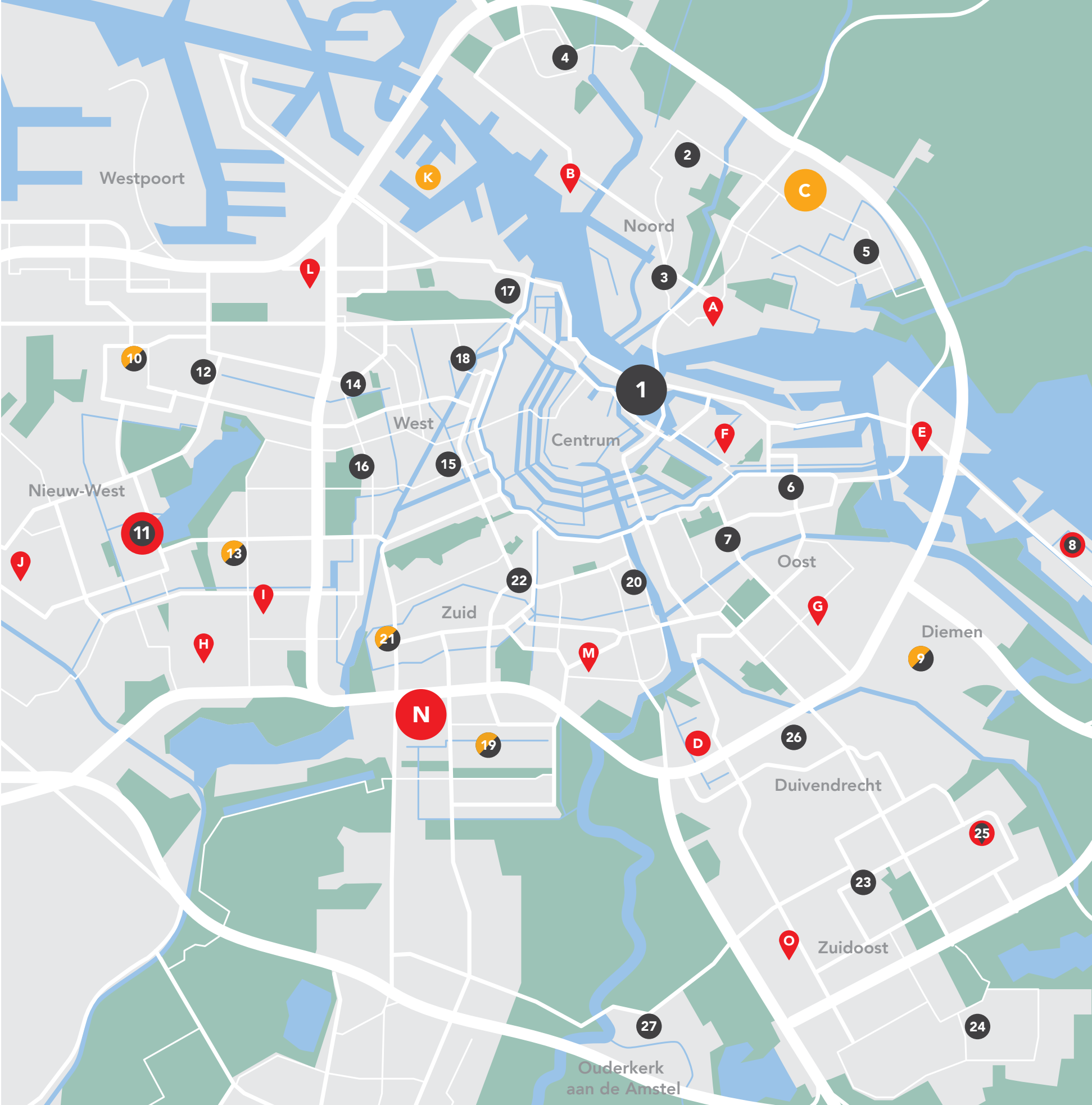
- XXL
- XL
- S, M, L

veranderingen (2019–2025)

- 🟡🟤 heroverwegen locatie
- 🔴🟤 vergroten locatie
- 🔴 nieuwe locatie
- 📍🔴 nieuwe hotspot

in onderzoek (na 2025)

- 🟡 nieuwe locatie

stichting openbare bibliotheek amsterdam
beleidsvisie 2019 – 2022

20